

Cultura Nostra 2008.

1. Írjátok a kipontozott helyekre az áprilisi törvények hiányzó részeit!

1848. évi III. törvénycikk

3. § Ő Felsége, s az Ő távollétében a **NÁDOR** s királyi helytartó a végrehajtó hatalmat a törvények értelmében független magyar **MINISZTÉRIUM** által gyakorolják, s bármely rendeleteik, parancsolataik, határozataik, kinevezéseik csak úgy érvényesek, ha a **BUDA-PESTEN** székelő **MINISZTEREK** egyike által is aláíratnak.

6. § Mindazon tárgyakban, mellyek eddig a m. k. udvari **KANCELLÁRIÁNAK**, a k. **HELYTARTÓ** tanácsnak, s a k. **KINCSTÁRNAK/KAMARÁNAK**, ide értvén a bányászatot is, köréhez tartoztak, vagy azokhoz tartozniok kellett volna, s általában minden polgári, egyházi, kincstári, katonai, és általában minden honvédelmi tárgyakban Ő Felsége a végrehajtó hatalmat ezentul kizárólag csak a magyar **MINISZTÉRIUM** által fogja gyakorolni.

1848. évi IV. törvénycikk

1. § Az országgyűlés jövendőben **ÉVENKÉNT**, és pedig **PESTEN** tartandván üléseit, az (...) ülésre az ország Rendeit Ő Felsége (...) a mennyire a körülmények engedik, a téli hónapokra hivandja össze.

1848. évi V. törvénycikk

A jelen év folyama alatt a IV-ik törvénycikk értelmében(...) tartandó legközelebbi országgyűlésre kiküldendő követeknek **NÉPKépviselő** alapján választására nézve ideiglenesen következők rendeltetnek:

2. § Az országnak s kapcsolat részeknek mindazon benszületett, vagy honosított, legalább **20** éves, és sem atyai, sem gyámi, sem gazdai hatalom, sem pedig elkövetett hűségtelenség, csempészkedés, rablás, gyilkolás és gyujtogatás miatt fenyíték alatt nem levő lakosai, a **NŐKET** kivéve, törvényesen **BEVETT** valláskülönbség nélkül, választók:

3. § Választható mindaz, ki választó, ha életének **24-ik** évét betöltötte, s a törvény azon rendeletének, midszerint törvényhozási nyelv egyedül a **MAGYAR**, megfelelni képes.

1848. évi VII. törvénycikk

A magyar koronához tartozó **ERDÉLYNEK** Magyarországgal egy kormányzás alatti teljes egyesültét, nemzetegység és jogazonosság tökéletes jogalapon követelvén, a két testvérhon érdekeinek a közelebb tartandó országgyűléseni képviseltetését pedig a jelen kor eseményei sürgetőleg igényelvén, ezeknek sikeresítésére határoztatik.

1848. évi VIII. törvénycikk

Magyarország s a kapcsolt részek minden lakosai, minden **KÖZ**terheket különbség nélkül egyenlően és aránylagosan viselik.

1848. évi IX. törvénycikk

Az **ÚRBÉR** és azt pótló szerződések alapján eddig gyakorlatban volt szolgálatok (robot), dézma és pénzbeli fizetések, e törvény kihirdetésétől fogva örökösen megszüntetnek.

1. § A törvényhozás a magán földesurak **KÁRMENTESÍTÉSÉT**, a nemzeti közbecsület véd-paizsa alá helyezi.

1848. évi XVIII. törvénycikk

Az előző vizsgálat eltöröltetvén örökre, s a **SAJTÓSZABADSÁG** visszaállítatván, ennek biztosítékául ideiglenesen rendeltetnek:

1. § Gondolatait **SAJTÓ** útján mindenki szabadon közölheti, és szabadon terjesztheti.

2-or: Ha a lap naponként jelenik meg, **BIZTOSÍTÉKUL/KAUCIÓKÉNT** 10,000 forint, ha ritkábban jelenik meg, 5,000 forint tétetik le kész pénzben...

1848. évi XXII. törvénycikk

A személyes és vagyonbátorság, a közcsend és belbéke biztosítása, az ország polgárainak örökösére bizatik; e tekintetből, míg a legközelebbi országgyűlés kimerítőleg rendelkeznek, a nemzeti **ŐRSEREG** alakítására nézve következők határozatnak:
24 p.

2. A képeken az első felelős kormány tagjait látjátok. Kik láthatóak a képeken, milyen tárca irányítását látták el? Töltsétek ki a táblázatot a számozásnak megfelelően!

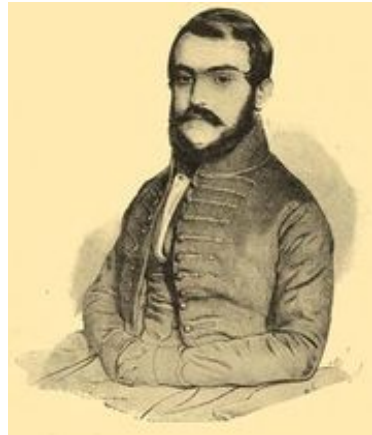
1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

Tévedésből fakadóan Mészáros Lázár képe kétszer is szerepel, Esterháy Pál pedig kimaradt, ezért nem vettük hibának, ha valaki Mészáros helyett egyszer Esterházyt írta be!

Kép sorszám	Képen látható miniszter	A miniszter tárcája
1.	Mészáros Lázár	Hadügy
2.	Eötvös József	Kultusz
3.	Klauzál Gábor	Földművelés-ipar-és kereskedelem
4.	Széchenyi István	Közlekedés-közmunkaügyi
5.	Kossuth Lajos	Pénzügy
6.	Batthyány Lajos	Miniszterelnök
7.	Szemere Bertalan	Belügy
8.	Deák Ferenc	Igazságügy
9.	Mészáros Lázár	Hadügy

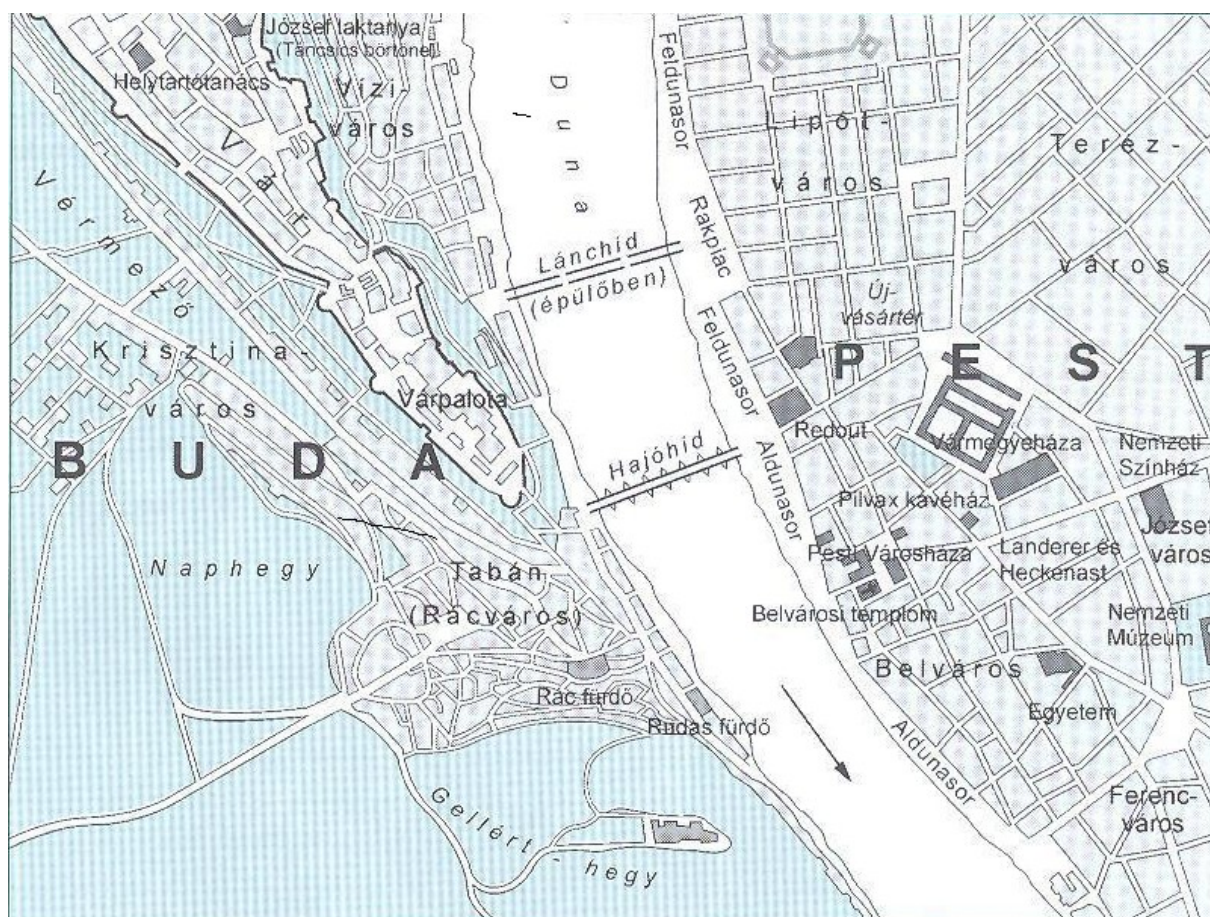
16p.

3. Állítsátok időrendi sorrendbe a következő eseményeket!

- A István nádor lemondatása
- B szőlődézsma eltörlése
- C a király visszahelyezi Jellasicsot a báni méltóságba
- D az uralkodó fogadja az országgyűlés 100 tagú küldöttségét
- E megalakul az OHB
- F a magyar országgyűlés feloszlatása
- G 2. bécsi forradalom
- H Batthyány lemondatása
- I Lamberg Ferenc kinevezése a magyarországi haderő főparancsnokává
- J Jellasics átlépi a Drávát

Sorrend	Esemény betűjele
1.	C
2.	D
3.	J
4.	B
5.	E
6.	A
7.	I
8.	H
9.	F
10.	G

4. Római számokkal jelöljétek a térképen azokat a helyszíneket, amelyek szerepet játszottak az 1848. március 15-i eseményekben, majd állítsátok ezeket az alábbi táblázatban időrendi sorrendbe és egy-egy mondatban fogalmazzátok meg, hogy mi történt ott!

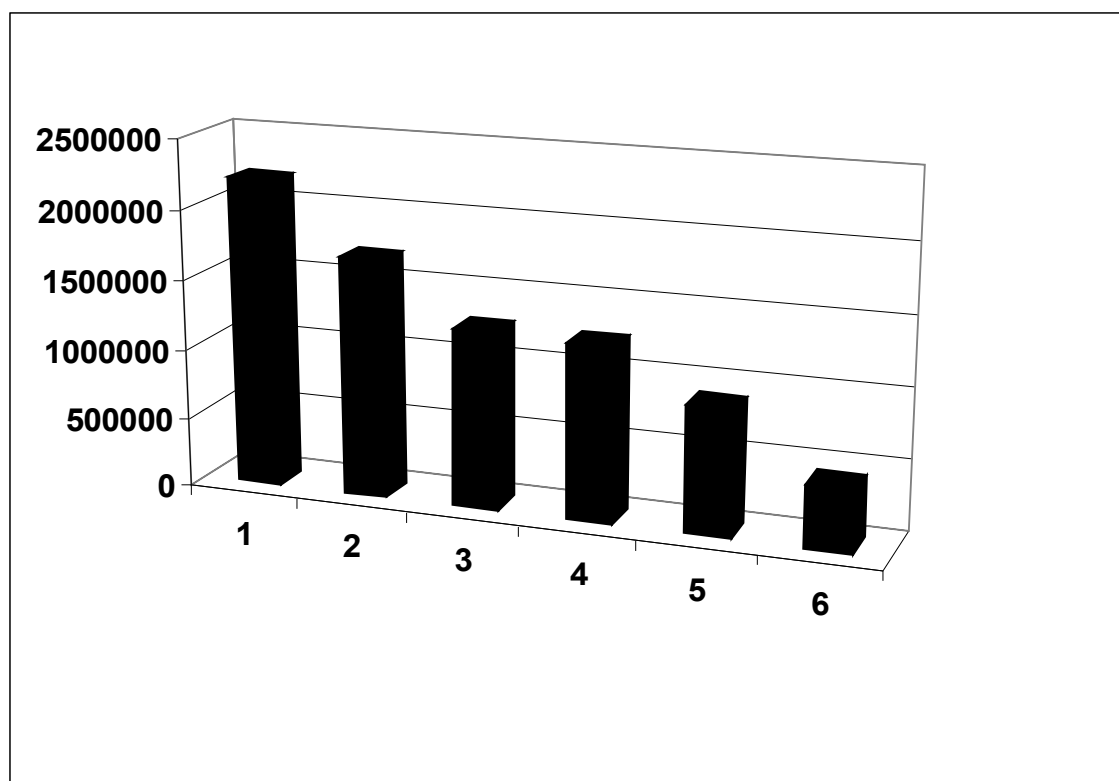
HA A TÁBLÁZATBAN SZEREPLŐ HELYSZÍNEKET A TÉRKÉPEN MEGJELÖLTÉK, JÁR A 8 PONT.

Sorrend	Helyszín	Esemény
1.	Pilvax	Gyülekező; 12 pont felolvasása; Petőfi elszavalja a Nemzeti Dalt
2.	Egyetem	Ld. fent
3.	Landerer nyomda	12 pont kinyomtatása, nyomda lefoglalása etc.
4.	Nemzeti	Népgyűlés

	Múzeum	
5.	Városháza	12 pont elfogadtatása
6.	Helytartótanács	Követelések elfogadása, életbe léptetése
7.	József laktanya	Táncsics kiszabadítása
8.	Nemzeti Színház	Bánk bán

24p.

5. Az alábbi diagram a Magyarországon élő nemzetiségek lélekszámát mutatja. Állapítsátok meg, hogy melyik nemzetiség rendelhető a számokhoz!

	Nemzetiség
1.	Román
2.	Szlovák
3.	Német
4.	Horvát

5.	Szerb
6.	Ruszin

6p.

6. Az alábbiakban a nemzetiségek 1848-ban megtartott gyűléseinek határozataiból idézünk. Állapítsátok meg, hogy melyik nemzetiség követeléseit tartalmazzák a részletek, majd válaszoljatok a források után szereplő kérdésekre!

„a ...nemzetnek legyenek tulajdon képviselői az országgyűlésen számához képest aránylagosan...

A ...nemzet követeli, hogy a ...egyház minden felekezeti különbség nélkül független legyen és maradjon akármely más egyháztól.”

Nemzetiség: ROMÁN

**Melyik egyház központjában tartották gyűlésüket a fenti etnikum képviselői?
GÖRÖG KATOLIKUS**

Mi ellen tiltakoznak, milyen politikai célt fogalmaznak meg távlati tervként? UNIÓ ELLEN; ERDÉLY MARADJON ÖNÁLLÓ TARTOMÁNY, KÉSŐBB EGYESÜLÉS MOLDVÁVAL ÉS HAVASALFÖLDDDEL

„A magyarországi hazában élő ... nemzet kilencszáz esztendő óta magát az ország ősi nemzetének érzi és annak tudatára ébred, hogy ez a szent föld és anyaország, ahonnan származik és amely ősei régi dicsőségét elbeszélő bölcsője és az a színtér amelyen atyái és hősei véruket ontották a magyarországi koronáért, a legutóbbi időkhöz csak mostohája volt, amely irgalmatlanul bánt vele és nyelvét és nemzetiségét a szégyen és gyalázkodás bilincseiben tartotta.”

Nemzetiség: SZLOVÁK

Hol tartották a gyűlést? LIPTÓSZENTMIKLÓS

Mi az oka mozgalmuk erélytelenségének? NEMESSÉG HIÁNYA VAGY TERÜLETÜKÖN NEM VOLT HATÁRŐRVIDÉK, AMELY MOZGALMUK FEGYVERES BÁZISA LEHETETT VOLNA.

„Az oláh nemzet iránt érzett legőszintébb és legigazabb szeretettől áthatva és szívből örülvén nemzetiségük minden haladásának s óhajtván, hogy az ő népük is nemzetté váljék s más nemzetekkel egyenjogúvá tétessék...”

Nemzetiség: SZERB

Ki állt a mozgalom élére? RAJACIC PÁTRIÁRKA

Milyen területekre tartottak igényt? SZERB VAJDASÁG (SZERÉMSÉG A HATÁRŐRVIDÉKKEL, BARANYA BÁCSCSA, BÁNSÁG)

Milyen lépéseket tettek céljaik megvalósítására? FEGYVERES AKCIÓBA (FELKELÉS) KEZDTEK

„Mínthogy a fentebb nevezett okokból a jelenlegi magyar kormányt országaink számára nem ismerjük el, a magyar minisztérium által jogaink megsértésével és a báni méltóság megszegésével kibocsátott valamennyi rendeletet már eredetében jogellenesnek és törvénytelennek tekintjük.”

Nemzetiség: HORVÁT

Mi volt a mozgalom célja? ELSZAKADÁS MAGYARORSZÁGTÓL, VAGY A MAGYAR KORMÁNY VALAMENNYI INTÉZKEDÉSÉNEK A MEGSEMMSÍTÉSE

Milyen kapcsolat kialakítására törekedtek Ausztriával? BÉCS TŐL FÜGGŐ HORVÁTORSZÁG MEGTEREMTÉSE

Ki volt a program irányítója? JELLACIC

15p.

7. A következő források a szabadságharc nevezetes dokumentumaiból valók. Nevezzétek meg miből származnak az idézetek, mikor keletkeztek, majd válaszoljatok a kérdésekre!

„Magyarország a vele törvényesen egyesült Erdéllyel és a hozzá tartozó minden részekkel és tartományokkal egyetemben szabad, önálló és független európai statusnak nyilvánítatik, s ezen egész státus területi egysége feloszthatatlannak s épsége sérthetetlennek kijelentetik.”

Dokumentum: FÜGGETLENSÉGI NYILATKOZAT

Keletkezési idő: 1849. ÁPRILIS 14.

Mi a közvetlen előzménye a dokumentum keletkezésének? SIKERES TAVASZI HADJÁRAT

Milyen célt sikerült elérni és melyet nem? SIKERÜLT ELÉRNI PL. A BELPOLITIKAI ERŐK KONSZOLIDÁCIÓJÁT VAGY HATÁROZOTT VÁLASZ AZ OLMÜTZI ALKOTMÁNYRA ETC.

SIKERTERLEN: AZ EURÓPAI ORSZÁGOK NEM ISMERIK EL AZ ORSZÁG FÜGGETLENSÉGÉT

Milyen kérdések szabályozására nem került sor? ÁLLAMFORMA

„A magyarországi királyság alkotmánya annyiban tartatik fenn, hogy azon szabályok, melyek ezen birodalmi alkotmánnyal nincsenek összhangzásban, erejüket elvesztik, és hogy minden nemzetiségek s a tartományban divatozó nyelvek egyenjogúsága a nyilvános és polgári élet minden viszonyaiban célszerű intézmények által biztosítottatik.”

Dokumentum: OLMÜTZI ALKOTMÁNY

Keletkezési idő: 1849. MÁRCIUS 04.

Milyen jelzővel illetjük a dokumentumot, mit jelent ez? OKTROJÁLT; KÉNYSZERÍTETT

Mi a közvetlen előzménye a dokumentum keletkezésének? A MAGYAROK KÁPOLNAI VERESÉGE

Milyen helyzetbe került Magyarország a döntés következtében? TARTOMÁNYI SZINTRE SÜLLYEDT

Elérték-e céljaikat a magyarországi nemzetiségek? Válaszotokat indokoljátok!

NEM, MERT NEM ELÉGÍTETTÉK KI TERÜLETI IGÉNYEIKET

„Minthogy a Feldunai hadtest szem előtt tartván Magyarország alkotmányára letett esküjét és szem előtt tartván önnön becsületét, teljes öntudatával van annak, mire köteles és mit akar: annál fogva végezetül kinyilatkoztatja, hogy az ellenséggel folytatott bármely egyezkedésnek eredményét csak az esetben fogja elismerni, ha az egyrészt Magyarországnak azon alkotmányformáját, melyre a hadtest megesküdött, másrészt magának a hadtestnek katonai becsületét biztosítja.”

Dokumentum: VÁCI KIÁLVÁNY (PROKLAMÁCIÓ)

Keletkezési idő: 1849. JANUÁR 05.

Milyen események előzték meg közvetlenül a keletkezését? /min.:3/

PERCZEL MÓRI VERESÉGE, FŐVÁROS KIÜRÍTÉSE, ORSZÁGGYŰLÉS DEBRECENBE KÖLTÖZÉSE WINDISCHGRAETZ FOGADJA A MAGYAR BÉKEKÜLDÖTTSÉGET ÉS FELTÉTEL NÉLKÜLI MEGADÁST KÖVETEL, WINDISCHGRAETZ BEVONULÁSA PESTRE

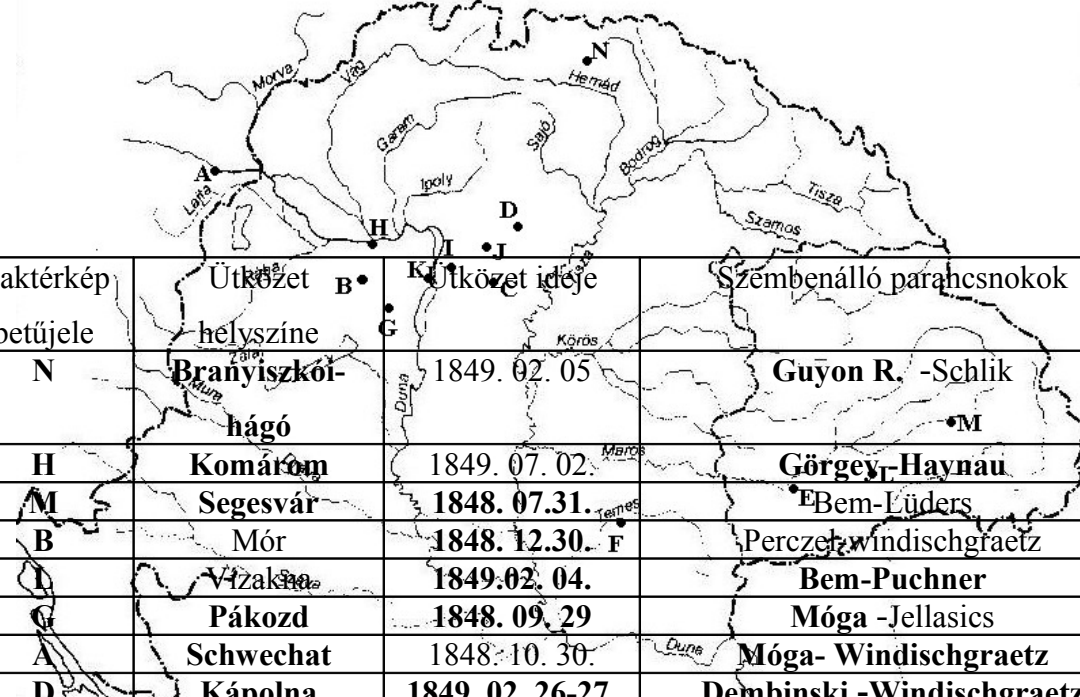
Milyen céllal fogalmazódott meg? **A TISZTIKAR BOMLÁSI FOLYMATÁNAK MEGÁLLÍTÁSÁRA**

Szerzőjére nézve mi lett a következménye? **GÖRGEY LEVÁLTÁSA**

21p.

8. A vaktérképen a szabadságharc nevezetes ütközeteinek helyszíneit jelöltük. Egészítsétek ki a táblázat a hiányzó adatait!

52p.

Vaktérkép betűjele	Ütközet helyszíne	Ütközet ideje	Szembenálló parancsnokok
N	Brányiszkoihágó	1849. 02. 05.	Guyon R. - Schlik
H	Komárom	1849. 07. 02.	Görgey - Haynau
M	Segesvár	1848. 07. 31.	Bem - Lüders
B	Mór	1848. 12. 30.	Perczel - Windischgraetz
D	Vizakcsa	1849. 02. 04.	Bem - Puchner
G	Pákozd	1848. 09. 29.	Móga - Jellasics
A	Schwechat	1848. 10. 30.	Móga - Windischgraetz
D	Kápolna	1849. 02. 26-27.	Dembinski - Windischgraetz
C	Tápióbicske	1849. 04. 04.	Klapka, Damjanich - Jellasics
I	Isaszeg	1849. 04. 06.	Görgey - Windischgraetz
E	Piski	1849. 02. 09.	Bem - Puchner
F	Temesvár	1849. 08. 09.	Bem - Haynau
K	Buda	1849. 05. 21.	Görgey - Hentzi
J	Hatvan	1849. 04. 02.	Gáspár, Damjanich - Schlik